

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Stane:

Za celo leto K 15.—
za pol leta 7.50
za četrť leta 3.80
za 1 mesec 1.30

Posamezna številka 30 vin.

Uredništvo in upravnništvo je v
Ptuj, hiša zdravnika dr. Šluheca.

Rokopisi se ne vrnejo.

Telefon št. 46.

Štev. 12

Ptuj, 22. junija 1919

I. letnik

Vidov dan.

Bliža se 28. junij — Vidov dan. Med nami je bil do sedaj vse premalo znan ta veliki srbski praznik. Zavedalo se ga je k večjemu naše Sokolstvo, ki je že pred vojno rado prirejalo svoje zlete ravno na ta dan. Tako je bil tudi 1914 veličasten Sokolski izlet v Rušah dne 28. junija na Vidov dan. Tega dne leta 1914 se je izvršil atentat na prestolonaslednika Franca Ferdinanda v Sarajevu; Vidov dan 1914 je dal znamenje za boj srbskega plemena proti tlačiteljem, ki so bili hujši, kakor svoj čas Turki.

Letos ima Vidov dan poseben pomen. Prvič ga bomo slavili Jugoslovani, Slovenci, Srbi in Hrvati, vjedinjeni in svobodni!

Kaj je Vidov dan? Srbska država je začela po smrti Dušana Silnega hitro propadati. Njegovi potomci so se med seboj spri. Srbija je bila zopet razkosana in vsled spora oslabiljena. Leta 1371 so Turki potolkli ob reki Marici enega izmed srbskih vladarjev, kralja Vukašina, očeta našega najbolj priljubljenega narodnega junaka, kraljeviča Marka. Turki so zasedli južni del Srbije in prisilili tudi ostale srbske vladarje, da so jim morali plačevati davek. Še enkrat je poskusil takrat srbski narod otresti se turškega jarma. Narod se je začel zbirati okoli kneza Lazara Hrebianoviča, da reši svojo svobodo. Lazar je ponovno razbil turške vojske, toda prihajale so iz Azije vedno nove in nove tolpe. Končno je prišlo do prevažne bitke na dan 28. junija 1389 na Kosovem polju. Še enkrat je hotel srbski narod poskusiti da se otrese suženstva. Krvava je bila bitka na Kosovem polju. Kot Levi so se borili Kosovski junaki. Toda trikratni premoči so podlegli. Padali so vsi po vrsti, niso se hoteli umakniti. Padla sta na vojnem polju oba cara. Turškega je ubil junak Miloš Obilič, a car Lazar je bil ubit od Turkov, ki so ga isti dan vjeli.

Od bitke na Kosovem polju leta 1389 na Vidov dan prične žalostna usoda srbskega naroda. Na Kosovem polju že se je zaklel Srb, da se osveta za poraz, ki ga je tam doživel. Za osveto se je pripravljaj od tega dneva naprej srbski narod. Ni miroval prej, dokler ni dosegel zaželjenega cilja, dokler se ni zopet osvobodil tujega jarma in letos 1919 proslavlja ga ves troimeni narod — vjedinjjen. Ali je res ves vjedinjjen? Žalibog ne! Kakor vse kaže, se nam je bati, da doživimo ravno mi Slovenci letos Vidov dan, kakor so ga doživeli Srbi leta 1389. Pripravljaj nam ga pariška konferenca, ki hoče žrtvovati naše najlepše pokrajine pohlepemu Italijanu. Zato se že danes vzbujaj v naših srcih misel na osveto, ki bode oživila vse naše narodne sile in ki ne bo mirovala poprej, dokler ne bomo vjedinjjeni, zlasti vsi Slovenci. Upamo pa, da se odloči mirovna konferenca vendar le še v zadnjem hipu ustanoviti narodom, pred vsem nam Slovincem — mir, ne pa osveto. Če tega ne stori, potem ne zasluži imena mirovne konference. Vidov dan je torej praznik posvečen spominu na slavno, toda nesrečno bitko na Kosovem polju.

Čiščenje in infekcija.

Svobodo, ki jo na — jeziku imam, za tri bele gradove ne dam. (Prosto po Francu Levstiku.)

Živimo v časih „čiščenja“, ki pa ima dostikrat obliko in smoter ostrakizma. Ta ostrakizem je plod svobode jezika in peresa ki bi je nekateri dopisniki ne dali, kakor Levstikova deklica, za tri bele gradove. Pa Levstikova deklica, ki ob studenca v vodo gledajoča občuduje svojo lepoto, je samo navna, ne pa zlobna ali pokvarjena; pač pa je zloben in pokvarjen moderni ostrakizem z grškim vred. Je to pač bistvo ostrakizma. Ta se mora zmiraj in porsod pobijati in zatirati, če ne, nastane okuženost, pokvarjenost in končno duševna propast. V Ptuj se se razmere precej zasukale nam v prid, o tem nihče ne dvomi. Ornig jo je moral odkuriti kakor zločinec; za njim so pobrali šila in kopita drugi njegovi enakovredni bratci, njegov zet, dr. W. etc. Ni pa umestno napadati, žaliti, ali izživati Ornigovih nasprotnikov slovenske in nemške narodnosti. Tudi ni umestno, maščevati se nad nezavestnimi ali vsaj podzavestnimi nekdanjimi pristaši Ornigove struje, če ti kažejo z dejanji, da se hočejo prilagoditi sedanjim razmeram ter z nami v miru živeti. Tega pa žalibog nekateri listi nečejo uvideti, sicer bi dopisi, kakor smo jednega čitali v „Jugoslaviji“ z dne 12. junija 1919 št. 141 ne zagledali svitlega dne.

Gotovo je, da obešanje ostudnih slik po javnih izložbah upliva skrajno slabo; pri tem je vseeno, ali so se te slike razobesile iz blagega ali neblagega, sebičnega ali ne-sebičnega nagiba.

G. vladni komisar v Ptuj, ozir. obč. svet ne zasluži graje, če je dotičnemu trgovcu svetoval, da naj odstrani nedostojne slike iz svoje izložbe. S tem je samo dokazal, da besedo čiščenje v pravem smislu pojmuje in izvaja.

Če se v navedenem članku ptujskim slovenskim starinom, ne izvzemši g. J., očita nesposobnost, stara c. kr. servilnost, pomankanje energije itd., je to sedaj, ko so Slovenci v večini, jako plitva in po ceni kritika. Če bi ti starini ne imeli nobene druge zasluge v pretokli avstrijski dobi, bi bilo že to kot zaslužno dejstvo priznanja vredno, da so pod prejšnjim režimom v manjšini vzdržali, delali in trpeli pod Ornigovo strahovlado.

Ljubljanski dnevniki bi napravili zaslužnejše delo, če bi nam pomagali pri poverjeništvu za uk in bogočastje doseči, da se ptujška gimnazija v polnem obsegu vzdrži, ker je to za vzgojo mladine važnejša in potrebnejša stvar, nego razobešanje ogabnih slik in ostudnih prizorov iz svetovne vojske, če tudi so te prizore in sramotilna dejanja zakrivali Nemci. S takimi slikami in prizori se inficira in okužuje mladina.

Dr. Brumen.

Gospodarstvo.

Licencovanje bikov se vrši v ptujskem sodnem okraju za letošnje leto 26. t. m. v Ptuj na sejmišču. Za letos se predvedejo

vsi biki od 6 mesecev naprej, da se enkrat pregleda, koliko imamo v doglednem času pričakovati od naraščaja. Na uvoz iz tujine ne smemo računati, pomagati si moramo sami in zato je neobhodno potrebno, da si že sedaj naredimo načrt samopomoči in to na podlagi izbire. Vlada črta, ne vemo iz katerih vzrokov, vse one točke, ki bi bile za splošno korist in zato se moramo brezpogojno postaviti na lastne noge. To pa je le mogoče, če vidimo enkrat, kaj je tu. Zato se naj noben živino- ali bikorejec ne straši truda, da privede svojega bika v pregled, ki mu bo nasvet, ali naj redi bika ali ne, ali bo kedaj za kaj, ali ne.

Državna posredovalnica za delo, podružnica za Ptuj in okolice. V tednu od 8. do 14. junija 1919 je iskalo dela 34 moških in 20 ženskih delavskih moči. Delodajalci so iskali 94 moških in 34 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 18. Dela iščejo: poljski delavci, vrtnarji in rudarji (12); strojni ključavničarji, mehanikarji, kamnoseki, mizarji, kolarji (8); drogisti (1); šivilje, kuharice, služkinje i. t. d. V delo sprejme posredovalnica: poljske delavce (20), mizarje (6), čevljarje (15), pom. delavce, dninarje i. t. d.

Poziv! Kdor še nima galice za škropljenje, naj se zgasi na okrajnem zastopu v Ptuj v torek, dne 24. junija 1919 dopoldne, kjer jo še lahko proti plačilu dobi. Vsi tisti, ki so galico poprej naročili, naj si pridejo tudi ta dan po njo. Okrajni zastop v Ptuj.

Petrolej za Slovenijo. V Ljubljano je dospelo 150 vagonov ameriškega petroleja.

Tiskanje novih dinarjev. Iz Zagreba, 14. junija javljajo: Prvi, v različnih barvah tiskani odtiski dinarjev so bili predloženi finančnemu ministru v odobrenje. Z definitivnim tiskanjem novih dinarjev še niso pričeli. („Jugosl.“)

300 kron — 100 dinarjev. Iz Beograda javljajo, da je finančni minister določil uradni kronski kurs za vse državne blagajne: 300 kron — 100 dinarjev. („Jugosl.“)

Dopisi.

Sklep šolskega leta. Vsled odloka višjega šolskega sveta se pouk na državni gimnaziji v Ptuj konča v soboto, 28. junija. V nedeljo, 29. junija je zahvalna služba božja. Dnevi od 30. junija do 5. julija se porabijo za konference in ureditev uradnih spisov. Izpričevala se pošljejo učencem po pošti. Sprejemni izpit za I. razred se vrši v soboto, 5. julija od 10. ure naprej. Na ljudski in meščanski šoli se šolsko leto sklone v soboto, 5. julija.

„Mladika“ v Ptuj se naj imenuje zavod, ki stopi na mesto dosedanjega nemškega „Dekliškega doma“. — Na vrašanje glede sprejema, ki so prišla na gimnazijsko ravnateljstvo, se bo strankam odgovorilo, ko bodo sprejemni pogoji odobreni od mestnega šolskega sveta in gerentskega sosveta.

Mestni kino v Ptuj. Mestni kino je s predstavami začel. V kratkem dobi prvovrstne češke, poljske in ameriške filme zabavne in poučne vsebine.

Škropljenje cest v Ptuj. Opozarjamo hišne gospodarje, da so pod strogo kaz-